

Muhasebe Bölümü Öğrencilerinin Motivasyonu ve Beklentileri Üzerine Bir Araştırma: Dumlupınar Üniversitesi Örneği

Emin ZEYTİNOĞLU*

ÖZET

Bilgiyi edinme ve kullanabilme merkezi olan üniversiteler için bireyleri yetiştirmek oldukça ciddi bir konudur. Bu ciddiyetle yola çıkan üniversitelerin öğrencilerini tanıması ve beklentilerini anlayabilmesi gerekmektedir. Öğrencilerini tanıyan üniversitelerin başarılı olacağı gerçeğinden hareketle öğrencilerin yükseköğretimden beklenti ve motivasyonlarının belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılması büyük önem taşımaktadır. Bu konuları dikkate alarak yaptığımız çalışmanın amacı muhasebe bölümü öğrencilerinin yükseköğretimden beklentilerinin, üniversite eğitimi için ne kadar motive olduklarının, yükseköğretime ne kadar hazır olduklarının ve kendine ne kadar güvendiklerinin tespit edilmesidir. Yapılan anket çalışması sonucu öğrencilerin motivasyonlarının üst düzeyde olduğu ve başarılı olacaklarına inandıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Bölümü, Yükseköğretim, Motivasyon, Beklenti, Yüksekokul

Jel Sınıflandırması: M41, I23

A Study of Accounting Students' Motives and Expectations: A Case Study of Dumlupınar University

ABSTRACT

To educate individuals to study in universities which are the centre of getting and using information is an extremely important matter. The universities that have set out with this seriousness are supposed to recognize their students and understand their expectations. It is of vital importance to make studies related to identifying their motivations and expectations about higher education considering the fact that the universities that know their students better will be more successful. The aim of this study in which we take into account these issues is to determine, expectations of the students of accounting department about higher education how they are motivated for university, how they are ready for higher education and how they are self-confident. As a result of the survey study, it is determined that the students are in a high level of motivation and they believe that they are going to be successful.

Keywords: Accounting Department, Higher Education, Motivation, Expectation, College

Jel Classification: M41, I23

* Yrd. Doç. Dr. Emin Zeytinoglu, Dumlupınar Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, eminzeytinoglu@yahoo.com

1. Giriş

Ortaöğretimi tamamlayan birçok öğrencinin hayali istediği üniversiteye yerleşebilmektir. Ülkemiz şartlarında zorlu bir süreç sonucu üniversiteye yeni başlayan öğrenciler belirsiz bir ortamla karşı karşıya olduğu açıktır. Üniversite öğrencisi olma beraberinde farklı sorunlar getirmektedir. Bu sorunlardan en önemlisi öğrencilerin üniversitelerden beklentilerinin oldukça karmaşık ve yüksek olmasıdır. Üniversite ve üniversite ortamından beklentiler öğrencilerin motive olmasını; öğrencilerin motive olması da doğal olarak bu sürece ne kadar hazır olduklarını gösterir.

Yükseköğretimde kalitenin sağlanması için temel şartlardan biri öğrencilerinin isteklerine tam olarak cevap verebilmektir. İsteğe cevap verememek hayal kırıklığı ve başarısızlık olarak geri dönecek bu durum ise istenen kaliteye ulaşılmasını engelleyecektir. Bu noktada öncelikle yapılması gereken öğrencilerin beklentilerini ve motivasyonlarını belirleyebilmektir.

Öğrencilerin büyük kısmının beklentilerinin karşılanamaması ve motivasyon eksikliği nedeniyle hayal kırıklığına uğraması sonucu üniversite eğitimini tamamlayamamaları sadece ülkemizde değil yurt dışında da oldukça önemli bir sorundur (Tinto, 1975: 89), (Bennett, 2003: 123). Sorunun çözümü yine öğrencilerin buldukları bölümü neden seçtiklerinin, neler belediklerinin ve ne şekilde motive olduklarının belirlenmesinde yatmaktadır.

Ülkemizde bu sorunun çözümü adına yeterli çalışmaların tam anlamıyla yapıldığını söyleyemeyiz. Yeterli çalışmaların yapılmaması ve ilgisizlik diğer ülkelerde bu konuda yapılan ciddi çalışmaları inceledikçe daha da net ortaya çıkmaktadır. Bu noktada yaptığımız çalışma kısmen de olsa yol gösterici olması açısından önemlidir.

2. Literatür Taraması

Literatür incelendiğinde ortaöğretimden yükseköğretime geçiş süreci, öğrencilerin bu süreçteki motivasyonları, beklentileri ve hazırlılıkları konusunda çeşitli çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Bu çalışmalar temel olarak, öğrencilerin geçiş sürecindeki durumunun değerlendirilmesi ya da bu süreçle akademik performans arasındaki ilişkinin irdelenmesi şeklinde ikiye ayrılabilir.

Öğrencilerin geçiş sürecindeki durumunun değerlendirilmesine yönelik çalışmalar (Cook ve Leckey, 1999: 157-171), (Byrne ve Flood, 2005: 111-124), (Byrne ve Flood, 2007: 44-62), (Jansen ve Van der Meer, 2007: 1-10), (Taylor ve Mander, 2007: 29-43) ve (Nelson vd., 2008: 1-9) olarak sıralanabilir. Cook ve Leckey üniversite öğrencilerinin ortaöğretimden yükseköğretime geçiş sürecini dikkate alarak üniversite yaşamından beklentileri ile öğrenmeye yönelik tavırları hakkında bir araştırma yapmıştır (Cook ve Leckey, 1999: 159-160). Byrne ve Flood öğrencilerin öğrenmesine etki eden faktörlerden yükseköğretime

başladıkları andaki motivasyonlarını, muhasebe bölümünü seçme nedenlerini, hazırlılık düzeylerini ve beklentilerini araştırmıştır (Byrne ve Flood, 2005: 111). Byrne ve Flood tarafından yapılan diğer bir çalışmada, yükseköğretime giriş için motivasyon kaynakları araştırılırken aynı zamanda Uluslararası İşletme bölümünü seçme nedenleri, beklentiler ve hazırlılık konuları da araştırılmıştır (Byrne ve Flood, 2007: 44). Jansen ve Van der Meer de birinci sınıf öğrencilerinin beklentilerini ve hazırlılıklarını daha iyi belirleyebilmek adına bir araştırma yapmışlardır (Jansen ve Van der Meer, 2007: 3). Taylor ve Mander yaptıkları çalışmada matematik bölümü esas alınarak üniversiteye yeni başlayacak olan öğrencilerin davranışlarını, beklentilerini ve algılamalarını araştırmaktadır (Taylor ve Mander, 2007: 29). Nelson ve diğerleri ise yaptıkları çalışmada öğrencilerin üniversitede ilk dönemlerindeki tecrübeleri ve beklentileri arasındaki ilişkiyi araştırmaktadır (Nelson vd., 2008: 1).

Geçiş süreci ile akademik performans arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalar (Paulsen ve Gentry, 1995: 78-89), (Baxter ve Hatt, 2000: 5-14), (Byrne ve Flood, 2008: 202-212) ve (Arquero vd., 2009: 279-299) şeklinde değerlendirilebilir. Paulsen ve Gentry yaptıkları araştırmada finans alanında çalışan eğitimcilere kolej öğrencilerinin öğrenme stratejisi modelleri ile motivasyon çalışmalarıyla ilişkilendirilen kavramları ve temel değişkenleri incelemektedirler. (Paulsen ve Gentry, 1995: 78). Baxter ve Hatt çalışmalarında öğrenci yapısını, kurumsal karar alma yapısını ve öğretimin ilk yılında öğrencilerin performansını araştırmaktadır (Baxter ve Hatt, 2000: 5-6). Byrne ve Flood diğer bir çalışmada öğrencilerin motivasyonları, beklentileri, yükseköğretime hazırlılıkları ve muhasebe programı için ilk yıl performansı ve bunlar arasındaki ilişkiyi araştırmıştır (Byrne ve Flood, 2008: 202). Arquero ve diğerleri ise üniversiteye yeni başlayan muhasebe bölümü öğrencilerinin motivasyonları, beklentileri ve hazırlılıkları ile bunların akademik performansla ilişkisini incelemektedir (Arquero vd., 2009: 279).

Bu iki alan dışında kalan diğer çalışmalar ise (Donald, 1999: 27-35), (Yenen ve Gözülü, 2003: 28-38), (Acat ve Yenilmez, 2004: 125-139), (Pancer vd., 2004: 184-190) ve (Brinkworth vd., 2009: 157-173) tarafından yapılan çalışmalardır. Donald'ın yaptığı çalışmanın amacı öğrencilerin motivasyonu ve bunun üst düzey öğrenme ile arasındaki ilişkinin anlaşılmasına yardımcı olmaktır (Donald, 1999: 27-29). Yenen ve Gözülü eğitim sürecinin içinde yer alan bireylerin beklentilerini ve eğitimden algılanan kalite boyutunu açıklamaya çalışmışlardır (Yenen ve Gözülü, 2003: 28). Acat ve Yenilmez eğitim fakültesi öğrencilerinin motivasyon kaynakları ve sorunları ile bunların çeşitli değişkenler açısından farklılaşma durumunu belirlemeye çalışmışlardır (Acat ve Yenilmez, 2004: 128). Pancer ve diğerleri yaptıkları çalışmada başlıca kişisel ve sosyal stres etkenlerine ve üniversiteye geçiş süreci boyunca sunulan kaynaklara odaklanmaktadır (Pancer vd., 2004: 185). Brinkworth ve diğerleri ise çalışmalarında öğrencilerin üniversiteye girmeden önceki beklentileri ile birinci sınıf öğrencilerinin tecrübeleri ve öğretim üyelerinin algılamaları arasındaki ilişkiyi anlayabilmeyi amaçlamıştır (Brinkworth vd., 2009: 159-160).

Literatürde yer alan çalışmalar dikkate alındığında yapacağımız çalışmanın ülkemiz için bir benzerinin olduğunu söylemek güçtür. Bu alandaki eksikliği giderme çabası çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

3. Araştırma Metodolojisi

Araştırmanın metodolojisi kapsamında; araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın kapsamı-sınırları ve araştırmada kullanılan analiz yöntemi ya da yöntemleri hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmamızın amacı üniversiteye yeni başlayan muhasebe bölümü öğrencilerinin yükseköğretimden beklentilerini, üniversite eğitimi için ne kadar motive olduklarını ve yükseköğretime ne kadar hazır olduklarını belirlemektir.

3.2. Araştırmanın Önemi

Yükseköğretimde istenen hedeflere ulaşabilmek için öğrencilerin memnuniyetinin sağlanması gerekmektedir. Öğrencilerin üniversiteden ne beklediğinin ve neler elde ettiğinin belirlenmesi adına birtakım çalışmaların yapılması şarttır. Özellikle birinci sınıfların yükseköğretime yönelik algılarının ölçülmesi bu çalışmalara örnek teşkil etmektedir. Ülkemizde bu konudaki eksiklik düşünüldüğünde yaptığımız araştırmanın ne kadar önemli olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

3.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırları

Yaptığımız çalışmanın kapsamını Dumlupınar Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Muhasebe bölümüne 2011 yılında kayıt yaptıran birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Birinci sınıf öğrencilerinin her birine oluşturulan anket formu kullanılmıştır. Araştırmada Byrne ve Flood tarafından geliştirilip, 2005 yılında İrlanda'daki Dublin Üniversitesi Muhasebe ve Finans bölümü öğrencileri üzerinde uygulanan anket formu uygulanmıştır (Byrne ve Flood, 2005: 116-120). Söz konusu anket Byrne ve Flood tarafından 2007 ve 2008 yılında ve Arquero ve diğerleri tarafından 2009 yılında yapılan çalışmalarda da kullanılmıştır. Çalışma hedeflenen amaçlar doğrultusunda sadece muhasebe bölümü öğrencileri üzerinde uygulanmıştır. Bununla birlikte muhasebe bölümü birinci sınıfa kayıt yaptıran tüm öğrencilere ulaşılmıştır.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

Yaptığımız araştırmada anket yöntemi kullanılmış olup ana kütle olarak Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Muhasebe Bölümü birinci sınıf öğrencileri seçilmiştir. Çalışmamızda ana kütleimiz aynı zamanda örneklemimizi de oluşturmaktadır.

Uygulanan anket formu altı bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilere ait demografik bilgilere, ikinci bölümde motivasyona, üçüncü bölümde muhasebe bölümünü seçme nedenlerine, dördüncü bölümde muhasebe bölümünden beklenenlere, beşinci bölümde yükseköğretime hazırlıklı olmaya ve son bölümde ise yeteneklerine güvenme konularındaki sorulara yer verilmiştir. Anket formunda 48 adet yargı ifadesi bulunmakta olup 5’li Likert ölçeği kullanılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar sadece frekans analizi ile değerlendirilmiştir.

4. Araştırmanın Bulguları

Öğrencilerin sorulara verdikleri cevaplara ilişkin değerlendirmeler tabloların altında yer almaktadır. Uyguladığımız ankette öncelikle tanımlayıcı istatistiklere daha sonrasında ise araştırmamızın temelini oluşturan öğrencilerin motivasyonları, beklentileri ve yükseköğretime hazırlılıklarına ilişkin sonuçlara yer verilmiştir.

Tablo 1: Cinsiyet

	Frekans	Yüzde
Kadın	69	57,5
Erkek	51	42,5
Toplam	120	100

Anketin uygulandığı öğrenci sayısı 120 olup bunların yaklaşık %58’ini kadınlar %42’sini ise erkekler oluşturmaktadır. Anket sadece birinci sınıfları kapsamakta olup ana kütlenin tamamı örnekleme dahil edilmiştir.

Tablo 2: Yaş

Yaş Aralığı	Frekans	Yüzde
17-19	67	55,8
20-22	47	39,2
23-25	6	5
Toplam	120	100

Araştırmaya katılan 120 öğrencinin yaklaşık %56’sı 17-19 yaş arası, %39’u 20-22 yaş arası ve %5’i ise 23-25 yaşları arasındadır. Bu durum muhasebe bölümüne kayıt yaptıran öğrencilerin büyük kısmının liseden yeni mezun olan öğrenciler olduğu anlaşılmaktadır. Bu, öğrencilerin araştırmanın amacına uygun olarak yükseköğretimden ve muhasebe bölümünden beklentileri hakkında ilk defa görüş bildirmesini sağlaması açısından önemlidir.

Tablo 3: Mezun Olduğu Okul

Mezun Olduğu Okul	Frekans	Yüzde
Ticaret Lisesi	96	80
Diğer Liseler	24	20
Toplam	120	100

Araştırmaya katılan öğrencilerin %80’i Ticaret Lisesi, %20’si ise Ticaret Lisesi dışında kalan liselerden mezun olmuştur. Sınav sistemine bağlı olarak Ticaret Lisesi’nden mezun

öğrencilere Muhasebe bölümünü tercih etmesi halinde ek puan verilmesi ve katsayı farklılıkları böyle bir sonucun çıkmasına yol açmaktadır.

Tablo 4: Başarı Ortalaması

	N	Min.	Maks.	Ort.	Std. Spm.
Başarı Ortalaması	120	61,4	95,8	81,24	7,58

Öğrencilerin başarı ortalaması incelendiğinde (genel not ortalaması kapsamında) muhasebe bölümüne kayıt yaptıran öğrencilerin not ortalamaları 3 ile 4,8 arasında değişmektedir. Muhasebe bölümünü genelde lisede başarılı olan öğrencilerin tercih ettiği görülmektedir.

Anketten elde ettiğimiz sonuçları incelediğimizde en yüksek ortalamaya sahip üç cevap “Daha eğitilmiş bir insan olmamı sağlayacaktır” (4,72), “İyi bir işe girmemi sağlayacaktır” (4,71) ve “Gelecekte bana yeni fırsatlar sağlayacaktır” (4,67) olarak belirlenmiştir. En düşük ortalamaya sahip üç cevap ise “Tüm arkadaşlarım gibi üniversiteye gitmemi sağlayacaktır” (3,56), “Spor ve sosyal faaliyetlere katılmamı sağlayacaktır” (3,57) ve “Yeni insanlarla tanışmamı sağlayacaktır” (4,07) olarak tespit edilmiştir. Bu durum muhasebe bölümü öğrencileri için eğitim düzeyinin ve gelecekte iş fırsatlarının motive edici olduğunu; sportif ve sosyal faaliyetlerin ise motive edici olmadığını göstermektedir.

Elde edilen sonuçların büyük kısmının ortalamasının 4’ün üzerinde olduğu 4’ün altında ortalamaya sahip iki cevabın ise dışsal motivasyon kaynaklarına ait olduğu görülmektedir. Bu durumdan çıkarabileceğimiz sonuç öğrencilerin hem içsel hem de dışsal motivasyon kaynaklarına önem verdiği bununla birlikte içsel motivasyon kaynaklarının biraz daha önemli olduğudur.

Tablo 5: Motivasyon

	Ort.	Oldukça Önemli	Önemli	Ne Önemli Ne Önemli	Önemsiz	Oldukça Önemsiz
Gelecekte bana yeni fırsatlar sağlayacaktır.	4,67	70,9	26,5	0,9	1,7	
İyi bir işe girmemi sağlayacaktır.	4,71	74,6	22,9	1,7		0,8
Entelektüel yeteneklerimi ve zihnimi zenginleştirecektir.	4,21	42,7	41,0	12,0	3,4	0,9
Kazanma gücümü arttıracaktır.	4,54	62,7	29,7	6,8	0,8	
Bana faydalı olacak bilgileri artırıp yeteneklerimi geliştirecektir.	4,64	72,0	22,9	3,4	0,8	0,8
Daha eğitilmiş bir insan olmamı sağlayacaktır.	4,72	80,0	15,8	1,7	0,8	1,7
Kariyerim için eğitim ihtiyaçlarımı karşılayacaktır.	4,51	65,3	26,3	4,2	2,5	1,7
Muhasebeyi yoğun bir şekilde öğrenmemi sağlayacaktır.	4,61	68,4	27,4	1,7	1,7	0,9
Ufkumu genişletecek ve zorluklarla yüzleşmemi sağlayacaktır.	4,22	40,3	46,2	10,1	2,5	0,8
Yüksek lisans yapmamda bana	4,11	48,7	29,9	9,4	7,7	4,3

Yeni insanlarla tanışmamı sağlayacaktır.	4,07	39,5	37,8	14,3	6,7	1,7
Spor ve sosyal faaliyetlere katılmamı sağlayacaktır.	3,57	22,0	33,1	30,5	8,5	5,9
Üniversitede başarılı olarak kendimi kanıtlamamı sağlayacaktır.	4,52	62,2	29,4	6,7	1,7	
Üniversite mezunu olmamı sağlayacaktır.	4,55	68,9	24,4	2,5	0,8	3,4
Aktif bir sosyal yaşam fırsatı sağlayacaktır.	4,43	59,7	26,1	11,8	1,7	0,8
Kendime güvenmemi sağlayacaktır.	4,62	71,4	23,5	1,7	2,5	0,8
Diğer insanların benden beklentilerini karşılamamı sağlayacaktır.	4,18	45,0	35,0	15,0	2,5	2,5
Kendimi daha iyi anlamamı sağlayacaktır.	4,33	52,5	36,4	5,1	3,4	2,5
Ne iş yapmam gerektiği konusunda bana dört yıl kazandıracaktır.	4,21	58,3	22,5	7,5	5,0	6,7
Tüm arkadaşlarım gibi üniversiteye gitmemi sağlayacaktır.	3,56	39,5	16,8	18,5	10,9	14,3

Literatürde yer alan diğer çalışmalara baktığımızda ise benzer sonuçların yer aldığını görmekteyiz. “Gelecekte bana yeni fırsatlar sağlayacaktır” anket sonuçlarında genellikle ilk sırada (Byrne ve Flood, 2005: 116), (Byrne ve Flood, 2007: 49), (Byrne ve Flood, 2008: 210) ve (Arquero vd., 2009: 287) “İyi bir işe girmemi sağlayacaktır” ikinci sırada (Byrne ve Flood, 2005: 116), (Byrne ve Flood, 2008: 210), (Arquero vd., 2009: 287) ve “Daha eğitilmiş bir insan olmamı sağlayacaktır” (Arquero vd., 2009: 287) cevabı ise sadece belirtilen çalışmada ikinci sırada yer almaktadır. Bunun yanı sıra “Tüm arkadaşlarım gibi üniversiteye gitmemi sağlayacaktır” cevabı ise tüm anketlerde son sıralarda yer almaktadır (Byrne ve Flood, 2005: 116), (Byrne ve Flood, 2007: 49), (Byrne ve Flood, 2008: 210) ve (Arquero vd., 2009: 287). Bu durum yaptığımız araştırma sonuçlarımızın diğer araştırma sonuçlarıyla benzer olduğunu göstermektedir.

Tablo 6: Muhasebe Bölümünü Seçme Nedenleri

	Ort.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
SMMM olmayı çok istiyorum.	4,21	52,2	25,7	15,9	3,5	2,7
Yeteneklerimin ve becerimin muhasebeye yatkın olduğunu düşünüyorum.	4,47	58,5	34,7	3,4	1,7	1,7
Muhasebe alanındaki kariyer fırsatları ilgimi çekiyor.	4,44	61,2	25,9	9,5	2,6	0,9
Muhasebeden hoşlanıyorum.	4,47	59,8	30,8	7,7		1,7
Muhasebe hakkında daha çok şey öğrenmek istiyorum.	4,58	67,5	26,5	3,4	1,7	0,9
Arkadaşlarımla birlikte bu bölümü tercih etmek istedim.	2,17	9,5	9,5	8,6	33,6	38,8
Üniversitede hangi bölümü	1,54	6,0	4,3	2,6	12,0	75,2

okuduğumun önemli olmadığını düşünüyorum.						
---	--	--	--	--	--	--

Anketi incelediğimizde muhasebe bölümünü seçme nedenleri içinde en yüksek ortalamaya sahip cevap “Muhasebe hakkında daha çok şey öğrenmek istiyorum” (4,58) olarak belirlenirken “Yeteneklerimin ve becerimin muhasebeye yatkın olduğunu düşünüyorum” cevabı ile “Muhasebeden hoşlanıyorum” cevabı 4,47 ortalama ile üst sıralarda yer almaktadır. En düşük ortalamaya sahip cevap “Üniversitede hangi bölümü okuduğumun önemli olmadığını düşünüyorum” (1,54) olarak belirlenmiştir. Buradan çıkaracağımız sonuç öğrencilerin muhasebeyle yakından ilgili olduklarını ve bu konuda yeterli birikime sahip olduklarını düşünmeleridir. “SMMM olmayı çok istiyorum” cevabının diğer cevaplardan daha düşük bir ortalamaya sahip olması ise öğrencilerin Uygulamalı Bilimler Yüksekokulunun temel amacının farkında olmadıklarını göstermektedir.

Literatürde bu alanda yer alan diğer çalışmalar incelendiğinde “Muhasebe alanındaki kariyer fırsatları ilgimi çekiyor” cevabı en yüksek ortalamaya sahip cevap olup, yüksek ortalamaya sahip diğer cevaplar ise “SMMM olmayı çok istiyorum” cevabı ile “Yeteneklerimin ve becerimin muhasebeye yatkın olduğunu düşünüyorum” cevabıdır (Byrne ve Flood, 2005: 118), (Byrne ve Flood, 2008: 211). Bunun yanında düşük ortalamaya sahip cevaplar ise “Üniversitede hangi bölümü okuduğumun önemli olmadığını düşünüyorum” ile “Arkadaşlarımla birlikte bu bölümü tercih etmek istedim” cevabıdır (Byrne ve Flood, 2005: 118), (Byrne ve Flood, 2007: 51), (Byrne ve Flood, 2008: 211), (Arquero ve diğerleri, 2009: 291). Bu konuda da yaptığımız çalışmanın sonuçları yapılan diğer çalışmalar ile benzerlik göstermektedir.

Tablo 7: Muhasebe Bölümünden Beklentiler

	Ort.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Yeni yetenekler elde edeceğim	4,50	60,8	32,5	3,3	2,5	0,8
Ufkumu genişleteceğim	4,47	58,8	34,5	2,5	3,4	0,8
Yeni insanlarla tanışacağım	4,34	50,0	40,0	5,0	4,2	0,8
İyi zaman geçireceğim	4,03	36,7	40,8	12,5	8,3	1,7
Entelektüel gelişimimi sürdüreceğim	4,06	33,3	46,2	17,1		3,4
Yeni fikirler kazanacağım	4,59	66,4	28,6	3,4	0,8	0,8
Kendime olan güvenimi arttıracam	4,68	77,5	16,7	2,5	2,5	0,8

Muhasebe bölümünden beklentilerle ilgili verilen cevapları değerlendirdiğimizde en yüksek ortalamaya sahip cevap “Kendime olan güvenimi arttıracam” (4,68) olarak belirlenirken “Yeni fikirler kazanacağım” (4,59) cevabı da yüksek ortalamaya sahip diğer bir cevaptır. Düşük ortalamaya sahip cevaplar “İyi zaman geçireceğim” (4,03) ile “Entelektüel

gelişimimi sürdüreceğim” (4,06) olarak belirlenmiştir. Buradan öğrenciler için üniversitede ve aynı zamanda muhasebe bölümünde okumanın güven artırıcı bir unsur olduğu ve muhasebe bölümünde okumanın yeni fikirler elde etmede önemli olduğu gibi bir sonuç çıkarabiliriz. En düşük ortalamaya sahip olan “İyi zaman geçireceğim” cevabı öğrencilerin muhasebe bölümünde okumanın zaman geçirmeye yönelik bir faaliyet olmadığını düşündüklerini göstermektedir. Bunun yanı sıra cevapların tamamının ortalamasının 4’ün üzerinde olması, muhasebe bölümü için ankette belirtilen tüm konulardaki beklentilerin yüksek olduğunu göstermektedir.

Literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde “Ufkumu genişleteceğim” cevabı yüksek ortalamaya sahip cevaplardan biridir (Byrne ve Flood, 2005: 119), (Byrne ve Flood, 2008: 211), (Arquero ve diğerleri, 2009: 291). Yüksek ortalamaya sahip cevaplardan bir diğeri ise “Yeni insanlarla tanışacağım”dır (Byrne ve Flood, 2007: 51), (Byrne ve Flood, 2008: 211). Düşük ortalamaya sahip cevaplar içinde ise “Kendime olan güvenimi arttıracam” ön plana çıkmaktadır. Diğer araştırma sonuçlarıyla karşılaştırıldığında beklentilerle ilgili yaptığımız araştırma sonuçlarının oldukça farklı olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ülkemizdeki öğrencilerin üniversitede okumayı güven artırıcı bir unsur olarak görmelerinde yatmaktadır.

Tablo 8: Yükseköğretime Hazırlıklı Olma

	Ort.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Derslere girmek konusunda istekliyim.	4,69	76,7	18,3	2,5	2,5	
Kendi yaşamımı organize etmek konusunda istekliyim.	4,67	69,7	28,6	0,8	0,8	
Öğretim elemanlarından yardım almak konusunda istekliyim.	4,56	63,3	30,8	4,2	1,7	
Görevlerimi yerine getirme konusunda kendimden eminim.	4,78	80,0	19,2		0,8	
Kendi kendime öğrenme konusunda sorumluluk almaya hazırım.	4,64	68,3	28,3	2,5	0,8	
Zamanımı etkin olarak kullanmak için planlı çalışmaya hazırım.	4,52	59,2	35,0	4,2	1,7	
Kendi gelişimimi değerlendirmek konusunda istekliyim.	4,65	69,2	28,3	0,8	1,7	
Grup halinde çalışmak konusunda istekliyim.	4,20	44,5	37,8	10,9	6,7	
Benden akademik olarak beklenenler konusunda bilinçliyim.	4,17	46,6	29,7	18,6	4,2	0,8
Bağımsız olarak çalışma konusunda istekliyim.	4,21	49,6	30,3	14,3	3,4	2,5
Bilgisayar kullanma konusundaki yeteneklerimin farkındayım.	4,01	40,3	33,6	15,1	9,2	1,7

Ankete verilen cevaplar incelendiğinde “Görevlerimi yerine getirme konusunda kendimden eminim” (4,78) cevabı ile “Derslere girmek konusunda istekliyim” (4,69) cevabı yüksek ortalamaya sahiptir. “Bilgisayar kullanma konusundaki yeteneklerimin farkındayım” (4,01) cevabı ile “Benden akademik olarak beklenenler konusunda bilinçliyim” (4,17) cevabı ise düşük ortalamaya sahiptir. Bu durum öğrencilerin verilecek olan görevleri yerine getirme ve derslerin takibi konusunda kararlı olduklarını göstermektedir. Bunun yanında ülkemizdeki öğrencilerin temel sıkıntılarında biri sonuçlara yansımıştır. Günümüzde bile bilgisayar kullanmak öğrenciler için kabusa dönüşebilmektedir. Bununla birlikte elde edilen sonuçlar ışığında öğrencilerde akademik beklentiler hakkında genel bir yargı oluşmadığı görülecektir.

Literatürdeki diğer çalışmalarda net bir yargıya ulaşılmamış olup en yüksek ortalamaya sahip cevaplar arasında “Kendi yaşamımı organize etmek konusunda istekliyim” ön plana çıkmaktadır (Byrne ve Flood, 2005: 117), (Byrne ve Flood, 2008: 211). Bilgisayar kullanımı düşük ortalamaya sahip en dikkat çekici cevaptır (Byrne ve Flood, 2005: 117), (Byrne ve Flood, 2007: 53), (Byrne ve Flood, 2008: 211), (Arquero ve diğerleri, 2009: 289). Bağımsız olarak çalışma konusu da sıkıntı yaşanan diğer bir alandır (Byrne ve Flood, 2005: 117), (Byrne ve Flood, 2008: 211). Cevapları kendi çalışmamızla karşılaştırdığımızda benzer sonuçlara ulaşılmış olduğumuz görülmektedir.

Tablo 9: Kendine Güven

	Ort.	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Derslerle baş edebilme konusunda yetenekliyim.	4,49	60,5	32,8	3,4	1,7	1,7
Tüm sınavları ilk seferde geçme konusunda başarılıyım.	4,30	53,3	28,3	14,2	3,3	0,8
Sınıfta % 10'luk dilime gireceğim.	4,20	50,8	29,2	10,0	9,2	0,8

Anket sonuçlarını incelediğimizde muhasebe bölümü öğrencilerinin kendine güven konusunda net düşüncelere sahip oldukları görülmektedir. Özellikle dersler öğrenciler açısından tehdit unsuru olarak görülmemektedir. Bunun yanında öğrencilerin büyük kısmı %10'luk dilime gireceğini iddia etmektedir. Bu durum öğrenciler arasında büyük bir rekabet yaşanacağına göstergesidir.

Literatürdeki diğer çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmış olup ortalamaların daha da düşük olduğu görülmektedir (Byrne ve Flood, 2005: 120), (Byrne ve Flood, 2007: 52), (Byrne ve Flood, 2008: 211), (Arquero ve diğerleri, 2009: 292).

5. Sonuç ve Öneriler

Günümüzde bilginin en büyük güç olduğu karşı konulamaz bir gerçektir. Üniversiteler bilgiyi oluşturan ve sunan kurumlar içinde yer almaktadır. Sahip oldukları kritik önem nedeniyle üniversiteler sundukları hizmetleri kusursuz bir şekilde yerine getirmelidir. Bu durum bilgi üretiminin devamı için inkar edilemez bir gerçektir. Üniversitelerin hizmet sundukları en önemli topluluk öğrencilerdir. Ortaöğretimi tamamlamış ve zorlu süreçler sonucu yükseköğretime başlamış öğrencilerin beklentileri büyük olmaktadır. Bu beklentilerin karşılanamaması öğrencilerin motivasyonunu ve dolayısıyla performansını düşürerek üniversite eğitimini tamamlayamama gibi büyük problemlere yol açabilmektedir. Bu problemlerin yaşanmaması adına öncelikle yapılması gereken mevcut durumun tespit edilmesidir. Öğrencilerin üniversiteden neler beklediğinin ve bulunduğu bölümü neden tercih ettiğinin bilinmesi daha kaliteli bir eğitimin verilmesi için gereklidir. Yaptığımız çalışma ise bu durumdan yola çıkarak muhasebe bölümü öğrencilerinin öncelikle neden muhasebe bölümünü tercih ettiğini daha sonra ise öğrencilerin motivasyonlarını, beklentilerini ve hazırlılıklarını belirlemeye çalışmıştır.

Yaptığımız çalışma sonucunda büyük kısmı Ticaret Lisesi mezunu olan ve genelde liseden yüksek not ortalamasıyla mezun olan bir öğrenci profili karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin motivasyon kaynakları incelendiğinde, eğitim düzeyinin ve gelecekteki iş fırsatlarının motive edici olduğu; sportif ve sosyal faaliyetlerin ise motive edici olmadığı ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin muhasebe bölümünü tercih etme nedeni muhasebe hakkında daha fazla bilgiye sahip olmaktır. Bu noktada öğrenciler muhasebeyle ilgili yeterli birikime sahip olduklarını düşünmektedir. Muhasebe bölümünün temel amacı muhasebeci yetiştirmektir. Bununla birlikte öğrenciler bu amacın farkında değildir. Muhasebe bölümü öğrencilerinin beklentileri içinde en dikkat çeken kendine olan güveni arttırmak ve yeni fikirler elde edebilmektir. Aynı zamanda öğrenciler üniversitede okumanın zaman geçirmeye yönelik bir faaliyet olmadığını da düşünmektedir. Anket çalışmasından elde edilen diğer bir sonuç ise öğrencilerin verilen görevleri yerine getirme konusunda ve derslere girme konusunda kendilerini hazır hissettiğidir. Bunun yanında çarpıcı diğer bir sonuçta öğrencilerin bilgisayar kullanmak konusunda hala sıkıntı yaşadığıdır. Anket sonuçlarını incelediğimizde muhasebe bölümü öğrencilerinin kendine güvendiklerini de net olarak görebiliriz.

Bu çalışmadan elde edilen bulgular ışığında farklı birçok çalışma yapılabilir. Öncelikle öğrencilerin beklentileri, motivasyonları ile akademik başarıları arasındaki ilişki incelenebilir. Üniversiteyi tamamlayan ve tamamlayamayan öğrenciler arasında beklentiler ve beklentilerin ne derecede karşılandığına yönelik çalışmaların yapılması da yükseköğretimin kalitesinin tespiti için gereklidir. Sadece öğrencilerin değil aynı zamanda akademisyenlerin de öğrencilerden beklentilerinin belirlenmesine yönelik çalışmaların yapılması oldukça önemlidir. Yaptığımız çalışma sadece muhasebe bölümüne kayıt yaptıran birinci sınıf

öğrencilerinin konu hakkındaki düşüncelerini belirlemeye ve genel bir profil oluşturmaya yöneliktir. Anket çalışmasının revize edilerek tüm bölümler için uygulanabilir hale getirilmesi ve yeni gelen öğrencilerin profilinin çıkarılması sistemin daha sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlayacak ve yol gösterici olacaktır.

KAYNAKLAR

- Acat, M. Bahaddin-Yenilmez, Kürşat. (2004), “Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Motivasyon Düzeyleri”, *Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 2, s. 125-139.
- Arquero, Jos L.-Byrne, Marann-Flood, Barbara-Gonzalez, Jos Mara. (2009), “Motives, Expectations, Preparedness and Academic Performance: a Study of Students of Accounting at a Spanish University”, *Revista de Contabilidad - Spanish Accounting Review*, Vol. 12, No. 2, s. 279-299.
- Baxter, Arthur-Hatt, Sue. (2000), “Everything Must Go! Clearing and First-Year Performance”, *Journal of Further and Higher Education*, Vol. 24, No. 1, s. 5-14.
- Bennett, Roger. (2003), “Determinants of Undergraduate Student Drop Out Rates in a University Business Studies Department”, *Journal of Further and Higher Education*, Vol. 27, No. 2, s. 123-141.
- Brinkworth, Russell-McCann, Ben-Matthews, Carol-Nordström, Karin. (2009), “First Year Expectations and Experiences: Student and Teacher Perspectives” *Higher Education*, Vol.58, s. 157-173.
- Byrne, Marann-Flood, Barbara. (2005), “A Study of Accounting Students' Motives, Expectations and Preparedness for Higher Education”, *Journal of Further and Higher Education*, Vol. 29, No. 2, s. 111-124.
- Byrne, Marann-Flood, Barbara. (2007), “Exploring the Antecedents of Learning Approaches: A Study of International Business Students”, *International Journal of Management Education*, Vol. 6, No. 2, s. 44-62.
- Byrne, Marann-Flood, Barbara. (2008), “Examining the Relationships Among Background Variables and Academic Performance of First Year Accounting Students at an Irish University”, *Journal of Accounting Education*, Vol. 26, s. 202-212.
- Cook, Anthony-Leckey, Janet. (1999), “Do Expectations Meet Reality? A Survey of Changes in First-Year Student Opinion”, *Journal of Further and Higher Education*, Vol. 23, No. 2, s. 157-171.

- Donald, Janet G. (1999), "Motivation for Higher-Order Learning", *New Directions for Teaching and Learning*, No.78, s. 27-35.
- Jansen, Ellen P.W.A.- Van der Meer, Jacques. (2007), "Feeling Prepared for University? Perceived Preparedness and Expectations of Prospective Students", 10th Annual Pacific Rim First Year in Higher Education Conference, February, Brisbane, s. 1-10.
- Nelson, Karen-Kift, Sally-Clarke, John. (2008), "Expectations and Realities for First Year Students at an Australian University", 11th Pacific Rim Conference on the First Year in Higher Education : First Year in Higher Education Conference, Hobart-Tasmania, s.1-9.
- Pancer, S. Mark-Pratt, Michael-Hunsberger, Bruce-Alisat, Susan. (2004), "Bridging Troubled Waters: Helping Students Make the Transition from High School to University", *Guidance&Counselling*, Vol.19, No. 4, s. 184-190.
- Paulsen, Michael B.- Gentry, James A. (1995), "Motivation, Learning Strategies, and Academic Performance: A Study of the College Finance Classroom", *Financial Practice and Education*, Vol. 5, No. 1, s. 78-89.
- Taylor, Janet- Mander, Alison. (2007), "Studying at University: Early Perceptions and Experiences of First Year Service Mathematics Students", *Studies in Learning, Evaluation Innovation and Development*, Vol.4, No. 3, s. 29-43.
- Tinto, Vincent. (1975), "Dropout from Higher Education: A Theoretical Synthesis of Recent Research", *Review of Educational Research*, Vol. 45, No. 1, s. 89-125.
- Yenen, Zeki-Gözlü, Sıtkı. (2003), "Yükseköğretimde Müşteri Beklentileri: Türkiye'den Örnekler", *İTÜ Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, Nisan, s. 28-38.

